

ΓΑΛΛΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

(Του FRANÇOIS COPPÉE)

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΠΑΣΧΑ

ΟΤΕ! φώναξε ο μπάριμα Μπουργκζέι σηκωνόμενος μ' όρμη και πετώντας την πετσέτα του στο τραπέζι. Ποτέ! Το άκουσε καλά... Ποτέ!...

Κ' ένός ο παλιός αρχιτέκτονας άρχισε να φέρνει βόλτες στην τραπέζαρία σάν μανιασμένος, ή μαμά Μπουργκζέι, με τά μάτια της ύγρα από τά δάκρυα χαμηλωμένα άπλωτα στο πιάτο της, καθάριζε μηχανικά ξερά άμύγδαλα.

Αυτό χρόνια τώρα, σχεδόν κάθε βράδι, ή ίδια σσηνή έπαναλαμβάνετο μεταξύ των δυό αυτών συζύγων. Γιατί δυό χρόνια είχαν περάσει άρ' ότου είχαν διαζώπει τις σχέσεις τους με τόν γιού τους τόν Έδουάρδο, ό οποίος είχε παντρευτεί, παρά τή γνώμη τους, μία κόρη που ό ίδιος της περιμύσως, ένας ξέρος από πού, μες στο Κρατίε Λατέν, την έποχή ακριβώς που τελείωνε τις σπουδές του στά Νομικά.

Είχαν αγαπήσει, και είχαν γαϊδεύει από παιδι τόν Έδουάρδο, στόν οποίο είχαν στιαίξει όλες τις ελπίδες τους! Και πράγματι ή άρχη προνήγγιζε λαμπρό τόν μέλλον του παιδιού! Μά ή άρχη τις περισσότερες φορές είνε πολύ διαφορετική από τόν τέλος!

Ό Έδουάρδος συνάντησε αυτή την κόρη και την αγάπησε. Κ' από τότε οι σπουδές του δέν πήγαν μπροστά ούτε βήμα. Ούτε διπλώμα, ούτε τίποτα! "Όπόσος οι γονείς του δέν άπελευθέρωνονταν ολότελα. «Παιδί έννε, έλεγαν, θά τού περάσει». Μία μέρα τους άνεζοίνισσε ότι έλάτρευε τή φίλη του κι ότι ήθελε να την πάρει.

Ό! τότε πώς δέν έπεσε χαμό άπόληκτόν ό μπάριμα Μπουργκζέι, ήταν θαύμα. "Εδωίξε τόν γιού του κυκλιν καζώσ από τόν σάτι λέγοντάς του: «'Αν όσσης τ' όνομά μου σ' αυτήν την παλθουναίκα να μην περιμένεις πετάρια από μένα όταν πεθάνω!» Μά τού καζού, τού αγάριστο παιδι θέλησε κι όλας νά τους εϊφρονευθή και τους έστειλε μία πρόβλεψη όταν έκανε τόν γάμο του. "Ετσι διάζωψε κάθε σχέση μαζί τους. Και τώρα ό Έδουάρδος ζούσε μ' ένα μικρό ημερομίσθιο, που έβγαζε δουλεύοντας σε κάποιο μαζού γαριετό. Ζωή βασανισμένη.

Οι γέροι γονείς του δυό χρόνια τώρα που είχαν νά δούν τού παιδι τους ύποφρασαν πολύ. Μά τόν τελευταίο καιρό τά πράγματα, έξ αιτίας της μαμάς είχαν παροξυνθεί. Ό θυμός της είχε περάσει κι είχε παραχωρήσει τή θέσι του στόν γόνυ του παιδιού της κι είχε άρχισει νά σκέπτεται περί της συγγνώμης. Τέλος, τόλμησε να ζήτη λόγους γι' αυτό στόν πατέρα. Τι ήθελε όμως να τού τή. "Ό γέρος μάνιασε, άφρισε, πέταξε έννα «ποτέ» που έκανε τά τράμα να τρέμουν κι 'απαγόρευσε στη γυναίκα του να τού ξανακάνη λόγο γι' αυτό.

Μά αυτή δέ μπόρεσε να τόν ύπακούσσει. Κάθε τόσο έκανε και μία νέα άπόπειρα να τού άνακινήσει τόν ζήτημα, μα κάθε φορά έπαλοκούθησαν οι ίδιες σσηνές εκ μέρους τού άντρος της. Κι' αυτό έφτασε για να μεταβλήη τόν σάτι σε μία κόλωση. Αύτοι οι δυό γέροι που ποτέ τους δέν είχαν άντιμιλήσει στόν παραμικρό, που είχαν ζήσει και που είχαν έσχαταί πλάι πλάι τριάντα χρόνια ολόκληρα, που είχαν τόσο αγαπήσει, έξουσσαν τώρα σάν έχθροι, έτοιμοι ν' άσφαχτούνε. Κάθε βράδι στο τέλος τού δείπνου, οι έχθροπραξίες ξαναάρχισαν. Κ' ή σσηνή τελείωνε με τόν ίδιο τρόπο πάντοτε. "Ό Μπάριμα Μπουργκζέι έφραγε χτυπώντας δυνατά τήν πόρτα και πήγαινε στό γειτονικό καφενείο όπου συναντούσε μερικούς φίλους του κι' έταίριαν πέρα. "Εκει, μοιραζόντας τά χαριτικά, επέτιθετο κατά τόν συγχρόνον ήθρον, που είχαν εκμηνείσει τήν πατριχή έξουσία στό παιδί. Αύτός, όμως, θά έμενε ως τόν τέλος άσθητός πρός τόν γιού του. Αυτό είναι τόν μοναδικό θέμα της κουβέντας του. Οι σύντροφοι του τόσο από ειρωνικά, όσο και για τόν κολακεύον, τού έλεγαν:

— Μπαρό, μπάριμα Μπουργκζέι!... είσαι σωστός Ρωμαίος. "Εφτασε τέλος μία δημοχή Κυριαχή τών Βαίων. "Όλος ό κόσμος γύριζε άρ' τήν εκκλησία κρατώντας βάρια στα χέρια του και τ' άλλα των λεωφορείων είχαν κι' αυτά στολισμένα τ' αυτιά τους με βάρια.

Ό μπάριμα Μπουργκζέι που είχε 'αρχήσει τή νύχτα στο καφενείο—ή πόρτα είχε παραταθεί ως τά μεσάνυχτα—άγρησε να ζυτνήσει. Ξύπνησε μουφλωμένος. Χτες τού βράδι ή γυναίκα του τού είχε μιλήσει άκομα μία φορά για τόν Έδουάρδο, προσπαθώντας να τόν μεταλείσει. Τού ειπε πώς είχε μάθει σχετικα μ' αυτόν. Είξερε ότι ή γυναίκα τού γιού του δέν είναι μία πιτσιάνια όπως έννομιαν στήν άρχη. Μά τού πεύο σπουδαίο είναι ή φτώχεια τού γιού του. Μόλις διάκωσα φράγχα εκρόδιζε τόν μήνα, όσα δέν έφταναν σ' αυτόν γιού ταιγάδο και για καφέ.

— Ό, δέ σοι ζητάω να τούς δής! Μά βοήθησέ τους λίγο, ειπε δαλά ή Μπουργκζέι στόν άντρα της. Βλέποντας όμως ότι ό άντρας της δέν τις άπαντούσε τίποτε

μόν' στροφούριζε σκεπτικός στο χέρι τού ένα ποτήρι που μόλις τού είχε άδειάσει, σηκώθηκε από τή θέση της, έκανε τόν γύρο τού τραπέζου κι' έβγαλε δαλά τόν χέρι της στόν όμο του συζύγου της. Ματαια προσάθηα. "Ό Μπάριμα Μπουργκζέι θυμήθηκε τότε τούς τόν έλεγαν «Ρωμαίος» κι' ή φωνή του άκούστηκε πάλι βροντερή «Ποτέ!»

Μά εκείνο τού πρωί, καθώς ζύτνησε, ό Μπουργκζέι είχαν έξαιρετικά θλιμμένους και σκεπτικούς. Είναι όμως νεύρα, και κόρησε δυό φορές καθώς ξυριζότανε. Είχε ντυθεί πιά όταν ή μαμά Μπουργκζέι γύρισε από τήν εκκλησία μ' ένα μίστο βάρια που τ' άπόθεσε στο τραπέζι της μέσης και μοσοβόλησε όλος ό τόπος γύρω από τή δυνατή και φρέσκια μυρωδιά τους.

Ούτε ποιητής είναι ό μπάριμα Μπουργκζέι, ούτε και τόσο ευαίσθητος. Μά τά βάρια, ή μυρωδιά τους, δέν ξέρω πως, τού άνακατέψαν έννα σοφό άναμνησίσει.

Κ' ένός ή γυναίκα του ταχτοκοπέσσε τά βάρια για να στολίσει τά εικονίσματα κι' όλο τόν σάτι, ή διαπεραστική τους μυρωδιά τόν τρώπιε ως τήν καρδιά. Ουμήρησε μα Κυριαχή τών Βαίων — ή! πόσο μακαία είναι ό καιρός εκείνος! — όταν αύτος είναι άκόμα έργατής κι' όταν ή γυναίκα του δούλευε μεροδουλιά σ' ένα φαρμάδιο! Είναι τότε άκόμα στο μήνα τού μέλιτος, γιατί μόλις είχαν παντρευτεί. "Όπως και σήμερα ή γυναίκα του τού είχε φέρει γυριζόντας από τή εκκλησία μερικά βάρια στο φτωχικό και μοναδικό καμινάκι τους που τά κρέμασε πάνω από τή νοστιλή τους κλίνη. Τη χαριτωμένη που είναιε τότε ή γυναίκαούτα του και πόσο την αγαπούσε! Και, με μία γοργή προσπάθεια της μνήμης τού ξαναείδε σε μία στιγμή, όλα τά χρόνια που έζησαν μαζί, στή διάκριση των οποίων εκείνη είναι τόσο έργατική, τόσο οικονομία, τόσο άφοσιωμένη. "Όπόσος αυτή τή γυναίκα, που ποτέ δέν της είχε πη καζού λόγο, τήν έκανε τώρα στα γερμάματα της να υποφέρει έξ αιτίας τού ζακωτό παιδιού τους... Μά είναι τόσο καζού τού παιδι τους; Βέβαια. Γιατί έσχεσε να τιμήσει τόν πατέρα και τήν μητέρα του και να τους ύπακούσσει...

Εκείνη τή στιγμή ή γυναίκα του που τόν παρακούλουθησε με τήν άρχη του ματιού της σγανγινήνη, έπλησίασε τόν τοίχο, ήθωσε τά χέρια της και νά, παίχνει ένν λαβιά από τά βάρια και τού βάζει πάνω από τή φωτογραφία του Έδουάρδου τους—τό Έδουάρδου τους ως μηλωτό, τήν έποχην που ήσαν τόσο περιφρανο γι' αυτόν.

Ό παλιός χτίστης δέν είξερε εκείνη τή στιγμή πού βρισκότανε! Τού κεφάλι του έστριβε' ή μυρωδιά τών βαγιών τόν εξαίλιζε με μία μέθη άνακουριστική και γλυκειά.

Πήγε πρός τήν γυναίκα του, της έπηρε τά χέρια και άφου έφριξε μία ματιά πρός τή φωτογραφία της ψιθύρισε με μία φωνή που είχε γίνει πολύ γλυκειά:

— Τι λές, Κλεμάνς; Νά τού συζηρέσουμε τού...παλιόπαϊδο;

"Α!... Τι είναι εκείνη ή κραυγή χαράς που βγήκε από τά στήθεα της μητέρας... "Ό άντρος της τήν είχε φωνάξει με τού μικρό τνόμοι της, Κλεμάνς, όπως στόν καιρό της νόστις του! Δέκα πέντε χρόνια είχε νά τήν φωνάξει έτσι!... Τότε κι' εκείνη κατάλαβε πως τόν αγαπούσε πάντοτε, τόν άντρα της, τόν παλιό της σύντροφο!

Χύθηκε άπάνω στο λαμπό του, τόν φίλιωσε στό πρόσωπο, τού χάιδεσε τού κεφάλι με τά χέρια της, τού σιγομιλούσε στό αυτί! Δέ μπορούσε πιά να κρατηθή.

Τήν άλλη Κυριαχή, τόν Πάσχα, ή Κλεμάνς πήγε να δή τού παιδι τους. Είναι κι' αυτό τόσο δυσημασμένο που τους είχε προσβάλει, που τού είχε περιφρονήσει! "Εκατό φορές έκανε να πάη να τους ζητήσει συγγνώμη, μα δέν τόλμησε!

Και τού άπόγευμα της ίδιας ήμέρας έλεγε στόν άντρα της.

— Ξέρεις, είδα και τή γυναίκα του... Δέ μπορεί να μί σ' άρσεί πιά... Είναι τόσο όμορφη, τόσο χαριτωμένη, σάν τριαντάφυλλο. Κι' αγαπάται τόν Έδουάρδο μας!... Και βασταίε τόσο καλά τόν φτωχικό τους!... Τού παρελθόν της; Τό ξέρω... Μά άφου ό Έδουάρδος μας τήν αγάπησε έτσι... Στο λάο—κι' έμεις άπ' τού λαό είμαστε—δέν πρέπει να είναι κανείς τόσο άσθητός... Κ' ύστερα, ξέρεις, είν' έγκυρος τριών μηνών, και σε λίγο γινώμαστε παπούδες...

Ό μπάριμα Μπουργκζέι σγανγινήθηκε γερό και βάρζοντας τήν χοντρά του δάχτυλα που έφτεμαν στό στόμα της γυναίκας του.

—Φτάνει, της ειπε. Πάρε έννα καλήό κόκκινα αυγά και στείλε να φωνάξουν έν' άμιάς... "Ας τούς τά πάμε ως σμειον ενόρηγης κι' έπειτα τούς πέρνομε και τρώμε τού βράδι έδω.

Κι' ένός ή μαμά, μεθυμένη από τήν εύτυχία έφραγε με λυγμούς στο στήθος τού άντρος της, ό μπάριμα Μπουργκζέι, άκούμπησε τού κεφάλι του άπάνω στο δικό της κι' άρχισε να κλαίη κι' αυτός με τή σειρά του... François Coppée

